

RRITJA E BASHKËPUNIMIT NDËRETNIK NË ZVEÇAN

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

Advocacy Center
for Democratic Culture

Ky punim është botuar në kuadër të projektit "Promovimi i Dialogut Ndëretnik në Pushtetin Lokal", financuar nga National Endowment for Democracy (NED) dhe zbatuar nga Qendra Avokuese për Kulturë Demokratike (ACDC). Pikëpamjet e shprehura në këtë botim janë ekskluzivisht të autorëve të kërkimit dhe nuk janë domosdoshmërisht pikëpamjet e National Endowment for Democracy (NED).

Qershor 2023

TABELA E PËRMBAJTJES

05

HISTORIKU

12

METODOLOGJIA

15

**KONKLUSIONE
PRIMARE**

31

KONKLuzion

33

REKOMANDIME

HISTORIKU

Zveçani është një qytet i vendosur në pjesën veriore të Kosovës. Përbërja etnike e komunës së Zveçanit është kryesisht serbe. Përveç serbëve, në komunë jetojnë edhe grupe të tjera etnike, si shqiptarët, boshnjakët, romët dhe të tjerë, edhe pse numri i tyre mund të jetë relativisht më i vogël në krahasim me popullsinë serbe. Përderisa shumica e popullsisë shqiptare jetojnë në fshatrat e ndara Kelmend (Lipë), Boletin dhe Zhazhë, pjesa tjetër e komuniteteve etnike jetojnë së bashku me popullsinë shumicë serbe.

Ndarja aktuale në mes të popullsisë mbetet një çështje relevante, pavarësisht mungesës së konflikteve të mëdha dhe përpjekjeve të dukshme të komunës drejt promovimit të përfshirjes në mesin e komuniteteve joshumicë. Megjithatë, vazhdon të ketë mungesë të ndërveprimit kuptimplotë ndërmjet komuniteteve të ndryshme. Veçanërisht, shqetësues është kontakti i kufizuar ndërmjet të rinjve serb dhe shqiptarë, pasi që të dy grupet tentojnë të gravitojnë drejt qendrave më të mëdha urbane, ku fokusi kryesor është Mitrovica. Në anën tjetër, situata duket të jetë relativisht më e mirë në zonat ku bashkëjetojnë në bashkëjetesë me popullatën serbe.

Qëllimi i këtij hulumtimi është adresimi dhe transformimi i kësaj situatë duke nxitur rritjen e bashkëpunimit dhe mirëkuptimit ndëretnik. Duke promovuar iniciativë që lehtësojnë dialogun ndërgrupor, bashkëpunimin dhe shkëmbimin kulturor, ne synojmë të tejkalojmë boshllëqet midis komuniteteve dhe të inkurajojmë një bashkëjetesë në harmoni.

Është e rëndësishme të pranohet se ky dokument është zhvilluar gjatë një periudhe të shënuar me sfida të rëndësishme politike brenda komunës së Zveçanit. Përkundër këtyre sfidave, pikërisht në këto kohë përpjekjet e përbashkëta drejt promovimit të bashkëpunimit ndëretnik bëhen edhe më vendimtare. Duke njohur dhe kuptuar çështjet themelore, ne mund të punojmë drejt gjetjes së bazës së përbashkët dhe krijimit të një mjedisi të favorshëm për ndërveprime kuptimplotë ndërgrupe.

Nëpërmjet zbatimit të këtij projekti, aspirojmë të promovojmë respektin e ndërsjellë, të nxisim ndërgjegjësimin ndërkulturor dhe të kultivojmë marrëdhënie të ndërtuara mbi besimin dhe mirëkuptimin. Duke u angazhuar me organizatat lokale, institucionet arsimore dhe udhëheqësit e komunitetit, synojmë të zhvillojmë programe dhe aktivitete që lehtësojnë angazhimin ndërkomunitar, inkurajojnë

përfshirjen e të rinjve dhe ushqejnë një ndjenjë të përgjegjësisë së përbashkët për përmirësimin e të gjithë rajonit.

Korniza ligjore e mekanizmave të pjesëmarrjes në nivel lokal

Mekanizmat e pjesëmarrjes në nivel lokal në komunat e Kosovës i referohen proceseve dhe iniciativave të ndryshme që synojnë të angazhojnë banorët në vendimarrje, formulimin e politikave dhe qeverisjen në nivel lokal. Këta mekanizma janë krijuar për të nxitur pjesëmarrjen e qytetarëve, për të promovuar transparencën dhe për të siguruar që zërat dhe nevojat e komunitetit të mirren parasysh.

Një mekanizëm i përbashkët i pjesëmarrjes në nivel lokal në komunat e Kosovës është themelimi i këshillave apo kuvendeve lokale. Këto organe përbëhen nga përfaqësues të zgjedhur të cilët shërbejnë si urë lidhëse midis banorëve dhe pushtetit vendor. Këshillat vendorë ofrojnë një platformë për banorët që të shprehin shqetësimet e tyre, të propozojnë iniciativa dhe të marrin pjesë në proceset vendimmarrëse që ndikojnë drejtpërdrejt në komunitetet e tyre.

Një mekanizëm tjetër është përdorimi i konsultimeve publike dhe takimeve me komunitetin. Komunat organizojnë këto ngjarje për të mbledhur komente, mendime dhe sugjerime nga banorët për çështje të ndryshme, si planifikimi urban, zhvillimi i infrastrukturës ose programet sociale. Konsultimet publike synojnë të sigurojnë që anëtarët e komunitetit të kenë mundësinë të shprehin pikëpamjet e tyre dhe të kontribuojnë në procesin e vendimarrjes.

Për më tepër, komunat e Kosovës shpesh përdorin procese të pjesëmarrjes të buxhetimit, ku banorët kanë një fjalë të drejtpërdrejtë në mënyrën se si ndahet një pjesë e buxhetit komunal. Nëpërmjet pjesëmarrje në buxhetim, banorët mund të propozojnë dhe të prioritojnë projektet dhe programet që ata besojnë se janë thelbësore për komunitetet e tyre. Ky mekanizëm rrit angazhimin, llogaridhënien dhe transparencën e qytetarëve në vendimarrjen financiare.

Është e rëndësishme të theksohet se efektiviteti dhe shtrirja e mekanizmave të pjesëmarrjes në nivel lokal mund të ndryshojnë në komunat e Kosovës. Disa komuna mund të kenë mekanizma të pjesëmarrjes më të avancuar dhe gjithëpërfshirës në fuqi, ndërsa të tjerat mund të jenë ende në proces të zhvillimit ose fuqizimit të nismave të tilla. Megjithatë, qëllimi i përgjithshëm është krijimi i strukturave gjithëpërfshirëse dhe pjesëmarrëse të qeverisjes që fuqizojnë banorët të

kontribuojnë në mënyrë aktive në zhvillimin dhe përmirësimin e komuniteteve të tyre lokale.

Mekanizmat e pjesëmarrjes në nivel lokal ofrojnë ndihmë të konsiderueshme për komunitetet në një pakicë numerike në çdo komunë në realizimin e të drejtave të tyre njerëzore për arsimim, për lirinë nga diskriminimi, për lirinë e besimit fetar, për punësim dhe ndër të tjera, për të pasur qasje në shërbime dhe mirëqenien sociale.

Në Kosovë, organet kyçe që veprojnë në nivel lokal për të mbështetur gëzimin e barabartë të të gjitha komuniteteve të së drejtës së tyre për pjesëmarrje në çështjet publike janë:

Nënkryetari i Komunës për Komunitete

Zëvendës Kryesuesi i Kuvendit Komunal për Komunitete

Komitetet e Komuniteteve,

Zyrat Komunale për Komunitete dhe Kthim,

Është e rëndësishme të theksohet se, në kohën e shkrimit të këtij raporti (maj 2023), situata në komunën e Zveçanit ishte shumë komplekse. Përfaqësuesit e komunitetit serb, të cilët përbënin një shumicë të konsiderueshme të zyrtarëve dhe punëtorëve, janë larguar nga institucionet e Kosovës. Si rezultat, strukturat komunale praktikisht janë bërë jofunksionale. Ky dokument trajton gjendjen që ekzistonte para ngjarjeve fatkeqe të fundit në komunën e Zveçanit, kur strukturat komunale funksiononin në kushte normale.

Nënkryetari i Komunës për Komunitete (NKK):

Procesi i emërimit për nënkryetarin për komunitete në komunat ku së paku 10 për qind e qytetarëve i përkasin komuniteteve joshumicë përfshin disa hapa kyç. Së pari, Kryetari i Komunës është përgjegjës për propozimin e kandidatëve për postin e NKK. Këta kandidatë, tutje duhet të miratohen me shumicën e votave të anëtarëve të Kuvendit të Komunës (KK) të pranishëm dhe që votojnë, duke përfshirë shumicën e anëtarëve të KK-së nga komunitetet jo-shumicë që janë të pranishëm dhe votojnë.

Në rastet e vendeve vakante të NKK-së, ato duhet të plotësohen brenda 30 ditëve. Mandati i NKK-së shkon paralelisht me atë të kryetarit të komunës. Gjithashtu, sipas Udhëzimit Administrativ, kandidatët për rolin e NKK-së duhet të kenë banuar në komunë së paku tre vjet dhe duhet të jenë anëtarë të grupit pakicë që përbën komunitetin më të madh pakicë në komunë.

Nënkryetari i Komunës për Komunitete (NKK) shërben si një mbështetje e vlefshme për Kryetarin e Komunës dhe ofron këshilla dhe udhëzime për çështjet që kanë të bëjnë me komunitetet joshumicë. Roli i tyre gjithashtu përfshin avokimin dhe afirmimin e kërkesave dhe shqetësimeve të komuniteteve pakicë para organeve komunale.

Duke pasur një NKK të dedikuar, komuna synon të sigurojë që interesat dhe nevojat e komuniteteve joshumicë të merren parasysh dhe të adresohen siç duhet në proceset vendimmarrëse. Ky pozicion ndihmon në promovimin e përfshirjes, përfaqësimit dhe komunikimit efektiv ndërmjet pushtetit lokal dhe komuniteteve të ndryshme që banojnë brenda komunës.

Zëvendës Kryesuesi i Kuvendit Komunal për Komunitete (ZKKKK):

Në komunat ku së paku 10 për qind ose më shumë e banorëve i përkasin komuniteteve në pakicë numerike, pozita e zëvendëskryesuesit të Kuvendit Komunal për Komunitete (ZKKKK) ka rëndësi të veçantë. ZKKKK-ja emërohet në bazë të kandidatit nga komuniteti jo-shumicë që ka marrë numrin më të madh të votave në listën e hapur të kandidatëve për zgjedhje në Kuvendin e Komunës. Është kërkesë që ZKKKK duhet të jetë anëtar i një komuniteti në një pakicë numerike brenda komunës.

Roli i Zëvendës Kryesuesit të Kuvendit Komunal për Komunitete (ZKKKK) është që në mënyrë aktive të promovojë dialogun ndërkomunitar dhe të veprojë si pikë qendrore zyrtare për adresimin e shqetësimeve dhe interesave të komuniteteve joshumicë gjatë mbledhjeve të Kuvendit dhe në punën e përgjithshme të Kuvendit. Duke marrë këtë pozicion, ZKKKK-ja luan një rol vendimtar në përfaqësimin e zërave dhe nevojave të komuniteteve joshumicë brenda organit legjislativ lokal.

ZKKKK vepron si avokat, duke siguruar që çështjet me të cilat përballen komunitetet joshumicë të njihen dhe të adresohen përmes kanaleve të duhura. Duke lehtësuar dialogun dhe duke marrë pjesë aktive në proceset vendimmarrëse të Kuvendit, ZKKKK-ja përpiqet të promovojë gjithëpërfshirjen, përfaqësimin dhe trajtimin e barabartë për të gjithë banorët, veçanërisht ata që u përkasin komuniteteve joshumicë.

Komiteti për komunitete (KK):

Komitetet për komunitete (KK) shërbejnë si mekanizma të rëndësishëm komunal që përbëhen nga përfaqësues të komuniteteve që banojnë brenda komunës, si dhe

anëtarë të kuvendit komunal. Këto komitete kanë përgjegjësinë për të mbrojtur të drejtat dhe interesat e komuniteteve që përfaqësojnë.

Një aspekt thelbësor i KK-ve është që të gjitha komunitetet që jetojnë në komunë duhet të kenë së paku një përfaqësues në këto komitete. Kjo siguron që zërat dhe perspektivat e të gjitha komuniteteve të përfshihen dhe konsiderohen në proceset vendimmarrëse të komunës.

Roli primar i KK-ve është të rishikojë politikat dhe veprimet komunale dhe të japë rekomandime për të siguruar që të drejtat dhe interesat e komuniteteve respektohen dhe mbështeten. Duke u angazhuar në mënyrë aktive me autoritetet komunale, KK-të kontribuojnë në formësimin e politikave gjithëpërfshirëse dhe të përgjegjshme që adresojnë nevojat e ndryshme të komuniteteve.

Për të lehtësuar bashkëpunimin efektiv dhe angazhimin e vazhdueshëm, KK-ve u kërkohet të mblidhen të paktën një herë në muaj. Ky orar i rregullt i takimeve mundëson dialog të vazhdueshëm dhe shkëmbim të ideve ndërmjet anëtarëve të komisionit, përfaqësuesve të komuniteteve dhe anëtarëve të kuvendit komunal.

Nëpërmjet punës së tyre, KK-të luajnë një rol jetësor në promovimin e pjesëmarrjes së komunitetit, rritjen e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe nxitjen e ndjenjës së pronësisë dhe fuqizimit të banorët. Komitetet shërbejnë si platformë për dialog konstruktiv dhe mirëkuptim të ndërsjellë, duke kontribuar përfundimisht në zhvillimin e politikave dhe veprimeve që janë gjithëpërfshirëse, të barabarta dhe të përgjegjshme ndaj nevojave të të gjitha komuniteteve brenda komunës.

Zyra Komunale për Komitete dhe Kthim (ZKKK)

Zyra Komunale për Komitete dhe Kthim (ZKKK) luan një rol vendimtar në Kosovë duke punuar drejt zbatimit të marrëveshjeve dhe instrumenteve për të drejtat e komuniteteve në legjislacionin ndërkombëtar, si dhe legjislacionit lokal, veçanërisht Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale dhe Ligjit për Mbrojtjen dhe Promovimi i të Drejtave të Komuniteteve dhe anëtarëve të tyre.

Objekti parësor i ZKKK-së është mbrojtja dhe promovimi i të drejtave të komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre. Kjo përfshinë sigurimin e qasjes të barabartë në shërbime, burime dhe mundësi për të gjithë anëtarët e komunitetit, pavarësisht nga prejardhja ose përkatësia e tyre. Duke i mbështetur këto parime, ZKKK synon të krijojë një mjedis gjithëpërfshirës dhe të barabartë ku çdo individ mund të ushtrojë plotësisht të drejtat e tij dhe të marrë pjesë në jetën e komunitetit.

Përveç kësaj, ZKKK-ja luan një rol të rëndësishëm në lehtësimin e kthimeve të qëndrueshme të individëve apo komuniteteve të zhvendosur. Kjo përfshinë krijimin e kushteve të nevojshme dhe ofrimin e mbështetjes për të mundësuar kthime të sigurta dhe dinjitoze, duke siguruar riintegrimin dhe mirëqenien e të kthyerve brenda komuniteteve të tyre.

Duke u angazhuar në mënyrë aktive me akterë të ndryshëm, duke përfshirë anëtarët e komunitetit, autoritetet lokale dhe institucionet përkatëse, ZKKK-ja kontribuon në zhvillimin dhe zbatimin e politikave dhe programeve që promovojnë të drejtat dhe mirëqenien e komuniteteve. Gjithashtu, shërben si një lidhje jetike midis komuniteteve dhe qeverisë, duke mbrojtur të drejtat e tyre, duke adresuar shqetësimet e tyre dhe duke punuar drejt zgjidhjes së çështjeve që lidhen me komunitetin.

Puna e ZKKK-së përputhet me standardet dhe angazhimet ndërkombëtare, duke reflektuar objektivin më të gjerë për të nxitur një shoqëri demokratike dhe gjithëpërfshirëse që respekton dhe mbështet të drejtat e të gjithë anëtarëve të komunitetit.

Gjendja e mekanizmave të pjesëmarrjes në nivel lokal në komunën e Zveçanit.

Është e rëndësishme të theksohet se, në kohën e shkrimit të këtij raporti (maj 2023), situata në komunën e Zveçanit është shumë komplekse. Përfaqësuesit e komunitetit serb, të cilët përbënin një shumicë të konsiderueshme të zyrtarëve dhe punëtorëve, janë larguar nga institucionet. Si rezultat, strukturat komunale praktikisht janë bërë jofunksionale. Ky dokument trajton gjendjen që ekzistonte para ngjarjeve fatkeqe të fundit në komunën e Zveçanit, kur strukturat komunale funksiononin në kushte normale.

Nënkryetari i Komunës për Komunitete (NKK)

Komuna e Zveçanit kishte nënkryetar z. Florim Kelmendi, i cili vjen nga komunitetet dhe është thellësisht i përkushtuar që të avokojë për të drejtat dhe pozitat e komuniteteve dhe grupeve të tjera të cënueshme. Përkushtimi i tij për të shërbyer në këtë pozitë për mandate të shumta thekson angazhimin e tij të qëndrueshëm për të promovuar gjithëpërfshirjen dhe adresimin e nevojave të popullatave të margjinalizuara.

Të kesh një nënkryetar komune që kupton sfidat dhe shqetësimet specifike me të cilat përballen komunitetet dhe grupet e cënueshme, mund të kontribuojë në mënyrë të konsiderueshme në krijimin e një komune më të barabartë dhe

gjithëpërfshirëse. Roli i z. Kelmendi ofron një platformë të vlefshme për përforcimin e zërit të këtyre komuniteteve, duke siguruar që të drejtat e tyre të mbrohen dhe interesat e tyre të përfaqësohen në proceset vendimmarrëse.

Zëvendëskryetari i Kuvendit Komunal për Komunitete (ZKKKK).

Komuna e Zveçanit kishte një zëvendëskryetare të Kuvendit Komunal për Komunitete (ZKKKK) me emrin Selvete Kelmendi, e cila vjen nga komuniteti shqiptar. Zgjedhja e saj në këtë pozitë, në përputhje me procedurat e përcaktuara, dëshmon përkushtimin për gjithëpërfshirje dhe përfaqësim brenda komunës.

Si Zëvendës Kryesuese e Kuvendit Komunal për Komunitete, Selvete Kelmendi luan një rol vendimtar në promovimin e dialogut ndërmjet komuniteteve dhe duke shërbyer si pikë formale për adresimin e shqetësimeve dhe interesave të komuniteteve joshumicë gjatë mbledhjeve të Kuvendit dhe në punën e tij të përgjithshme. Pozita e saj ofron një mundësi për të siguruar që zërat dhe perspektivat e komunitetit shqiptar, si dhe të komuniteteve të tjera joshumicë, të merren parasysh në proceset vendimmarrëse.

Komiteti për komunitete (KK)

Komuna e Zveçanit ka themeluar Komitetin për Komunitete (KK) që përfshinë përfaqësues nga komunitete të ndryshme, përkatësisht nga komuniteti serb, shqiptar, boshnjak, turk dhe malazez. Fakti që komiteti përbëhet nga përfaqësues me prejardhje të ndryshme tregon një përkushtim ndaj gjithëpërfshirjes dhe siguron që zërat dhe perspektivat e komuniteteve të ndryshme të përfaqësohen në proceset e vendimmarrjes.

Zgjedhja e një përfaqësuesi nga komuniteti boshnjak si kryetar i KK-së thekson edhe më tej përkushtimin e komunës për të nxitur bashkëpunimin si dhe bashkëpunimin ndërkomunitar.

Është për t'u lavdëruar të theksohet se nga gjashtë përfaqësuesit në komitet, tre janë nga komuniteti serb dhe shqiptar, ndërsa nga një përfaqësues nga komuniteti boshnjak, turk dhe malazez. Për më tepër, përfaqësimi i gjashtë anëtarëve femra në komitet tregon një përkushtim ndaj balancës gjinore dhe gjithëpërfshirjes.

Edhe pse KK funksionon në kuptimin ligjor formal dhe mban mbledhje të rregullta, komisioni përballët me kufizime të kapaciteteve. Megjithatë, gatishmëria e anëtarëve të komisionit për t'u angazhuar në punën e tyre dhe për të qenë aktiv është një shenjë pozitive. Ofrimi i mbështetjes dhe trajnimit të vazhdueshëm për

anëtarët e komitetit do të jetë i dobishëm në rritjen e aftësive të tyre dhe duke u mundësuar atyre të përmbushin në mënyrë efektive funksionet e tyre.

Duke investuar në zhvillimin dhe fuqizimin e anëtarëve të KK-së, komuna mund të fuqizojë kapacitetet e komitetit për të rishikuar politikën, për të ofruar rekomandime dhe për të adresuar në mënyrë efektive nevojat dhe shqetësimet e komuniteteve që përfaqësojnë. Mbështetja e vazhdueshme dhe mundësitë e trajnimit mund t'i ndihmojnë anëtarët e komitetit të fitojnë njohuritë dhe aftësitë e nevojshme për të kontribuar në mënyrë më efektive në proceset e vendimmarrjes dhe për t'i shërbyer më mirë komuniteteve të tyre përkatëse.

METHODOLOGY

Hulumtimi i realizuar në Komunën e Zveçanit kishte për qëllim vlerësimin e perceptimit të komuniteteve në këtë zonë lidhur me marrëdhëniet dhe bashkëpunimin ndëretnik. Hulumtimi përdori një kombinim metodash, duke përfshirë një anketë derë më derë, fokus grupe dhe intervista me anëtarë të caktuar të komunitetit. Anketa u realizua gjatë muajit mars 2023. Gjithsej 200 të anketuar morën pjesë në anketë, me secilën nga vendbanimet e synuara: Zveçan, Kelmend, Boletin dhe Zhazhë. Anketa kishte për qëllim të fokusonte perspektivat e individëve me prejardhje të ndryshme etnike, duke përfshirë serbët, shqiptarët, boshnjakët dhe të tjerët. Anketa siguroi përfaqësim të të gjitha komuniteteve, si dhe përfaqësim të barabartë të burrave dhe grave, dhe qytetarëve të të gjitha grupmoshave.

Katër fokus grupe u zhvilluan në prill 2023. Këto diskutime u dhanë një mundësi grupeve të synuara brenda komuniteteve për të shprehur pikëpamjet e tyre dhe për të ndarë përvojat e tyre. Fokus grupet përfshinin individë me prejardhje të ndryshme etnike, duke nxitur një dialog të larmishëm dhe gjithëpërfshirës për marrëdhëniet dhe bashkëpunimin ndëretnik.

Dhjetë intervista u realizuan në muajin maj 2023. Këto intervista synonin anëtarë të veçantë të komunitetit dhe synonin të mblidhnin njohuri dhe perspektiva të thella për marrëdhëniet ndëretnike. Intervistat mund të kenë përfshirë individë që përfaqësojnë komunitete të ndryshme etnike brenda Zveçanit.

Duke përdorur një kombinim të metodave kërkimore sasiore dhe cilësore, studimi synoi të përfshinte një kuptim gjithëpërfshirës të perceptimeve dhe përvojave të komuniteteve në lidhje me marrëdhëniet dhe bashkëpunimin ndëretnik në Komunën

e Zveçanit. Dizajni i hulumtimit siguroi pjesëmarrjen e individëve me prejardhje të ndryshme etnike, përfaqësim të barabartë të gjinive dhe përfshirje të qytetarëve në grupmosha të ndryshme.

Të dhënat demografike të anketës:

Gjinia:

42% femër

58% mashkull

Mosha:

34% nën 25 vjeç

57% ndërmjet 26-59

9% më të vjetër se 60

Etniciteti:

39% Shqipëtar

47% Serb

6% Boshniak

8% Tjerë (Goran, Malazezë, Turk, Romë, Ashkali, Egjiptian)

Statusi i punës:

19% student

15% të papunësuar

34% të punësuar në sektorin publik,

21% të punësuar në sektorin privat

4% të punësuar në OJQ

4% pronar i biznesit të vet

3% Penzioner

Të dhënat demografike të Fokus grupeve:

Janë mbajtur 4 fokus grupe me 40 pjesëmarrës (19 meshkuj dhe 21 femra)).

Ethnicity:

10 Shqipëtar,

19 Serb,

6 Boshniak,

5 Komunitete tjera

Intervistat:

Krahas anketave dhe fokus grupeve, hulumtimi ka përfshirë intervista me përfaqësues të institucioneve që punojnë me komunitetet në Komunën e Zveçanit. Këto intervista synonin të mblidhnin njohuri nga palët kryesore të interesit që janë të përfshirë në mënyrë aktive në punën e lidhur me komunitetin. Duke u angazhuar me këta individë, hulumtimi u përpoq të mernte një kuptim gjithëpërfshirës të perspektivave institucionale, sfidave dhe përpjekjeve në lidhje me marrëdhëniet dhe bashkëpunimin ndëretnik.

Për më tepër, u zhvilluan takime me të gjithë anëtarët e Komitetit të Komuniteteve, të cilat siguruan angazhim të drejtpërdrejtë me përfaqësuesit e komisionit. Këto takime sigurojnë se ishin një mundësi për të diskutuar rolin, funksionet dhe sfidat e komitetit, si dhe për të mbledhur perspektivat e tyre për marrëdhëniet dhe bashkëpunimin ndëretnik.

Hulumtimi ka përfshirë edhe takime me nënkryetarin e Kuvendit, i cili vjen nga komunitetet. Ky angazhim mundësoi diskutime mbi rolin e Zëvendës Presidentit, perspektivën e tyre për çështjet që kanë të bëjnë me komunitetin dhe përpjekjet e tyre drejt nxitjes së marrëdhënieve dhe bashkëpunimit ndëretnik.

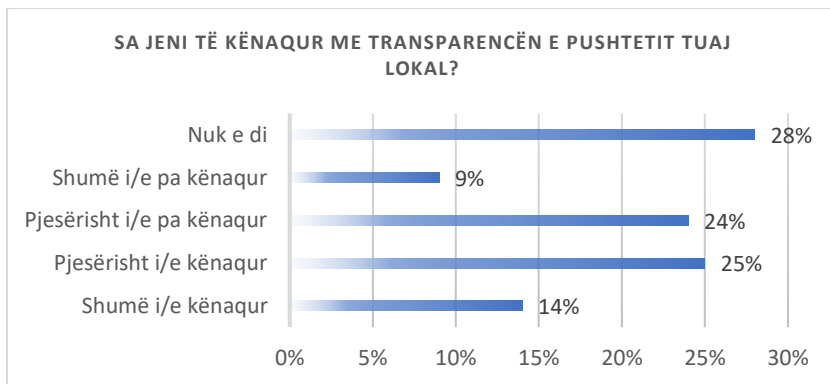
Gjithashtu, janë intervistuar edhe qytetarë të shquar në vendbanimet e përfshira nga projekti. Këta individë, me gjasë, të njohur për përfshirjen e tyre aktive në çështjet e komunitetit, dhanë njohuri dhe perspektiva të vlefshme nga komunitetet e tyre përkatëse. Kontributi i tyre mund të ketë hedhur dritë mbi dinamikën e komunitetit, sfidat dhe zgjidhjet e mundshme.

Duke përfshirë intervistat me përfaqësuesit institucional, anëtarët e Komisionit për komunitete, nënkryetarin e Kuvendit dhe qytetarë të shquar, hulumtimi kishte për qëllim mbledhjen e pikëpamjeve të ndryshme dhe arritjen e një kuptimi gjithëpërfshirës të marrëdhënieve dhe bashkëpunimit ndëretnik në Komunën e Zveçanit. Këto intervista ndihmuan në kapjen e perspektivave dhe përvojave të individëve kryesorë që luajnë role të rëndësishme në punën e lidhur me komunitetin dhe proceset e vendimmarrjes.

KONKLuzionet PRIMARE

Për punën dhe transparencën e vetëqeverisjes lokale

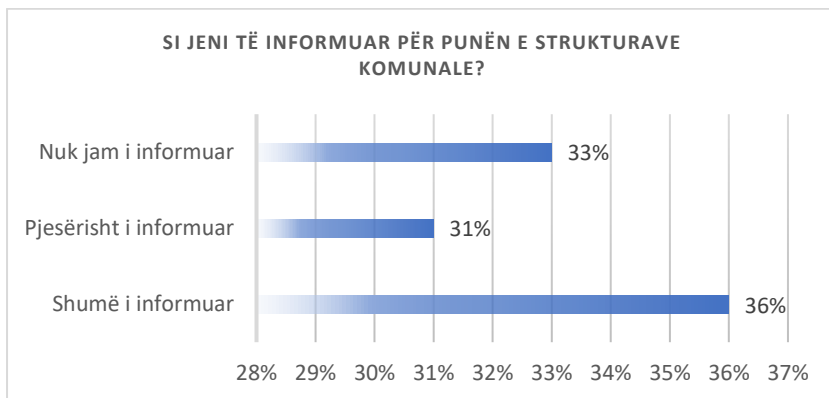
Në pyetësor kemi bërë pyetje lidhur me atë se sa të kënaqur janë njerëzit me bashkëpunimin dhe informatat që marrin nga komuna e tyre. Qëllimi ynë ishte të përcaktojmë banorët e ditur dhe të informuar të këtyre zonave multietnike. Pyetje të ngjashme u bënë në fokus grupe dhe në intervista.

Rezultatet e anketës tregojnë se banorët e komunës së Zveçanit kanë një nivel mesatar të kënaqshmërisë me transparencën e komunës. Nuk ka ndryshime të

rëndësishme në rezultatet kur analizohen sipas grupeve individuale etnike ose moshës së të anketuarve.

Konkretisht, 39% e pjesëmarrësve në anketë janë shprehur të kënaqur ose pjesërisht të kënaqur për transparencën e pushtetit lokal. Nga ana tjetër, 33% e të anketuarve raportuan se ishin të pakënaqur ose pjesërisht të pakënaqur me transparencën. Për sa i përket të qenit të mirëinformuar, 36% kanë deklaruar se janë të informuar në mënyrë adekuate, ndërsa 31% kanë thënë se janë pjesërisht të informuar.

Gjetje të ngjashme dolën nga fokus grupet dhe intervistat. Pjesëmarrësit e pranuan vetëdijen e tyre për aktivitetet komunale dhe projektet në vazhdim. Megjithatë, ata theksuan mungesën e një mekanizmi konsistent për komunikim me banorët e vendbanimeve të ndryshme. Si zgjidhje, ata sugjeruan organizimin e takimeve të rregullta ndërmjet përfaqësuesve komunal dhe banorëve të vendbanimeve multietnike, pasi që këto zona kërkojnë vëmendje të veçant dhe të shtuar. Të anketuarit më të rinj gjithashtu ngritën shqetësime për mos përditësimin e rregullt të faqes së internetit të komunës, ndërsa anëtarët e komunitetit shqiptar vunë në pah mungesën e përkthimit në gjuhën shqipe në platformat e mediave sociale të komunës.

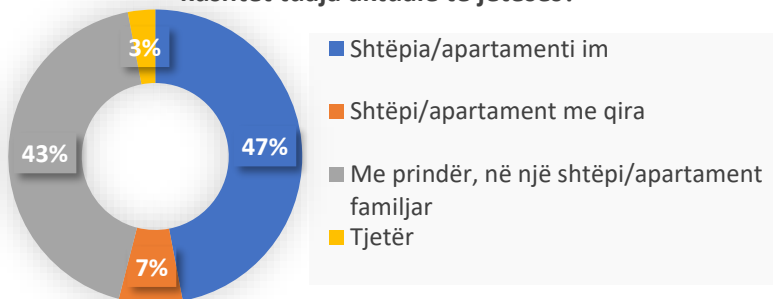

Perceptimi për kushtet e jetesës

Për të vlerësuar perceptimin e kushteve të jetesës në vendbanimet e Komunës së Zveçanit, është realizuar një anketë për të mbledhur informata mbi nivelin e kënaqësisë së banorëve dhe perspektivën e tyre për të ardhmen. Objektivi kryesor

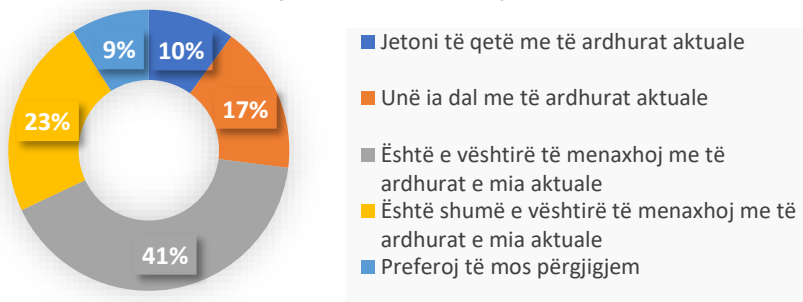
ishte të kuptoheshin përvojat dhe perceptimet e banorëve për situatat e tyre aktuale të jetesës, si dhe të vlerësohej perceptimi i tyre për progresin dhe zhvillimin brenda komuniteteve të tyre.

Cila nga opsionet të mëposhtme përshkruan më mirë kushtet tuaja aktuale të jetesës?

Nëpërmjet anketës, banorët u pyetën për nivelin e tyre të kënaqësisë apo pakënaqësisë me kushtet e tyre të jetesës. Kjo mundësoi një vlerësim të niveleve të përgjithshme të kënaqësisë në mesin e popullatës së anketuar. Për më tepër, pyetjet u përfshinë për të mbledhur njohuri se si banorët e perceptojnë jetën brenda vendbanimeve të tyre, duke përfshirë çdo shenjë përparimi ose zhvillimi që ata mund të kenë vërejtur.

Cila nga opsionet e mëposhtme përshkruan më mirë se si ndiheni për të ardhurat tuaja aktualisht?

Sa jeni të kënaqur me mjedisin e banimit në vendbanimin tuaj?

Qëllimi ishte të paraqitet një pamje gjithëpërfshirëse e kënaqësisë së banorëve me kushtet e tyre të jetesës dhe të identifikoheshin zonat për përmirësime të mundshme. Duke marrë parasysh perceptimet dhe perspektivën e tyre për të ardhmen, hulumtimi synoi të informonte proceset vendimmarrëse dhe nismat e politikave që mund të përmirësonin cilësinë e jetës dhe të nxisin një mjedis pozitiv brenda këtyre vendbanimeve.

Duke realizuar anketën, ekipi hulumtues u përpoq të mbledhte njohuri të vlefshme që mund të drejtonin veprimet dhe ndërhyrjet e ardhshme. Gjetjet mund të përdoren për të adresuar sfida specifike, për të zbatuar përmirësime të synuara dhe për të prioritetizuar iniciativat që janë në përputhje me nevojat dhe aspiratat e banorëve. Në fund të fundit, qëllimi është përmirësimi i kushteve të jetesës, promovimi i zhvillimit dhe krijimi i një perspektive pozitive për të ardhmen e vendbanimeve brenda Komunës së Zveçanit.

Gjetjet e hulumtimit tregojnë për një pakënaqësi të theksuar me kushtet e jetesës në vendbanimet e Komunës së Zveçanit, veçanërisht tek popullata e re. Mbi gjysma e të anketuarve (53%) shprehën pakënaqësi me mjedisin e tyre të jetesës, ndërsa vetëm 17% raportuan se ishin të kënaqur. Megjithatë, niveli i pakënaqësisë ishte edhe më i lartë në mesin e të anketuarve shqiptarë nga fshatrat, me 73% që shprehën pakënaqësinë e tyre dhe vetëm 9% shprehën kënaqësi.

Për më tepër, shumica e të anketuarve (90%) kanë treguar se jetojnë në pronën e tyre ose me prindërit e tyre. Kjo sugjeron se një pjesë e konsiderueshme e popullsisë përballet me sfida në arritjen e rregullimeve të pavarura të jetesës.

Vështirësitë financiare ishin gjithashtu të dukshme, pasi 64% e të anketuarve raportuan se e kishin të vështirë ose shumë të vështirë të menaxhonin të ardhurat e

tyre aktuale. Ky rezultat nxjerr në pah sforcimet ekonomike që përjetojnë banorët, të cilat mund të kontribuojnë më tej në pakënaqësinë e tyre me kushtet e jetesës.

Fokus grupet dhe intervistat i mbështetën këto gjetje, ku pjesëmarrësit theksuan praninë e një numri të madh të qytetarëve jashtëzakonisht të varfër që kanë nevojë për ndihmë sociale dhe komunitare. Ata gjithashtu shprehën qëndrimin se po bëhen përpjekje të pamjaftueshme për përmirësimin e kushteve të jetesës në vendbanimet multietnike.

Gjetjet sugjerojnë se banorët, veçanërisht përkatësia etnike shqiptare, përballen me rrethana jashtëzakonisht sfiduese të jetesës. Këto vështirësi mund të kontribuojnë në probleme të ndryshme dhe në veçanti në migrim. Çështja e migrimit do të hulumtohet më tej në hulumtim për të fituar një kuptim më të thellë të implikimeve të tij.

Gjetjet e hulumtimit nxjerrin në pah nevojën emergjente për vëmendje dhe veprim për të adresuar kushtet e vështira të jetesës me të cilat përballen banorët, veçanërisht popullata e re. Rezultatet kërkojnë ndërhyrje dhe iniciativa të synuara që synojnë përmirësimin e kushteve të jetesës, ofrimin e ndihmës sociale dhe komunitare dhe krijimin e mundësive për jetesë të qëndrueshme.

MIGRIMI

Të kuptuarit e modeleve të migrimit dhe qëndrimet e banorëve ndaj tij është një aspekt i rëndësishëm i hulumtimit të realizuar në vendbanimet e Komunës së Zveçanit. Duke eksploruar temën e migrimit, hulumtimi synoi të hedhë dritë mbi masën në të cilën migrimi perceptohet si problem brenda vendbanimeve dhe të fitojë njohuri për qëndrimet dhe perspektivat e banorëve për këtë çështje.

Nëpërmjet anketës dhe diskutimeve në fokus grupet, u bënë pyetje për të vlerësuar ndikimin e migrimit në vendbanime dhe sfidat që lidhen me të. Hulumtimi synoi të përcaktojë shkallën në të cilën migrimi perceptohet si problem dhe të identifikojë faktorët që nxisin migrimin tek banorët.

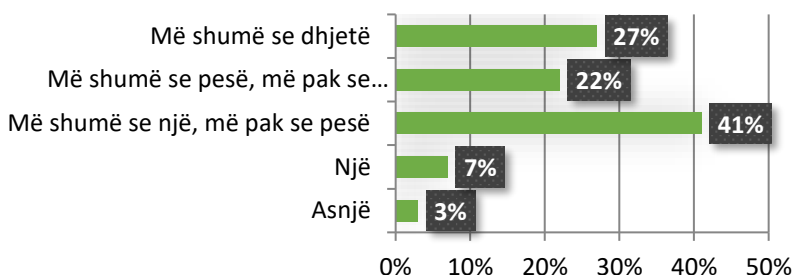
Gjithashtu, hulumtimi synoi të kuptonte qëndrimet e banorëve ndaj migrimit. Kjo përfshinte perspektivat e tyre për arsyet e migrimit, aspiratat e tyre dhe perspektivën e tyre për të ardhmen e vendbanimeve në lidhje me migrimin.

Duke adresuar këto pyetje, hulumtimi synoi të sigurojë një kuptim gjithëpërfshirës të rolit të migrimit në vendbanime dhe implikimeve të tij për banorët. Gjetjet mund të informojnë politikëbërësit dhe palët e interesit në zhvillimin e strategjive dhe iniciativave për të adresuar sfidat që lidhen me migrimin, për të mbështetur nevojat

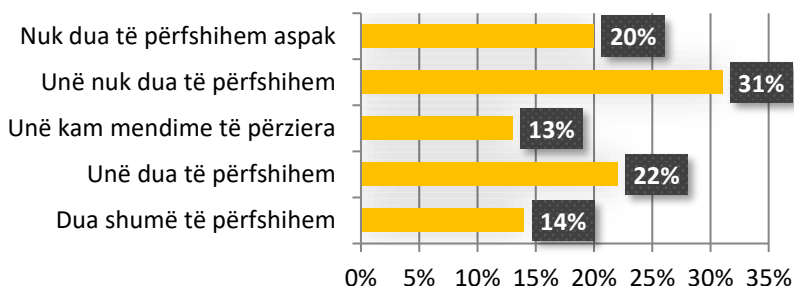
e banorëve dhe për të krijuar mundësi për zhvillim të qëndrueshëm brenda vendbanimeve.

Duke shqyrtuar çështjen e migrimit, hulumtimi synoi të kontribuojë në një kuptim më të plotë të dinamikës sociale dhe sfidave brenda vendbanimeve, duke lehtësuar vendimmarrjen dhe zhvillimin e ndërhyrjeve të synuara që adresojnë shqetësimet dhe aspiratat e banorëve.

Sa njerëz njihni, të cilët janë larguar nga lagjja juaj në 5 vitet e fundit?

Deri në çfarë mase dëshironi të përfshiheni në aktivitete që kontribuojnë në zgjidhjen e problemeve në komunitetin lokal dhe shoqërinë?

Gjetjet në kërkim nxjerrin në pah se migrimi është një çështje e rëndësishme në vendbanimet e Komunës së Zveçanit. Kushtet e këqija të jetesës dhe pakënaqësia e

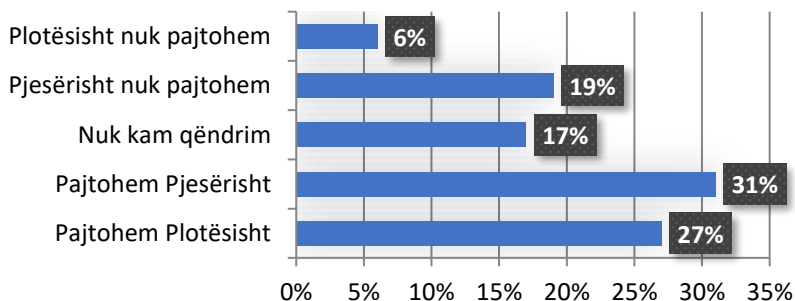
të rinjve identifikohen si faktorë kontribues që çojnë në migrimin dhe largimin e të rinjve nga vendbanimet.

Një përqindje e dukshme e të anketuarve, 27%, raportuan se njihnin më shumë se dhjetë persona që janë shpërngulur nga lagjja e tyre në pesë vitet e fundit. Për më tepër, 32% e të anketuarve pranuan se kishin menduar të largoheshin ose të largoheshin nga vendbanimi në dymbëdhjetë muajt e fundit. Është shqetësues fakti se shumica e të anketuarve që shprehin dëshirën për t'u larguar nga vendbanimi janë nën moshën 25 vjeçare (71%).

Megjithatë, ka edhe gjetje pozitive që tregojnë se më shumë se gjysma e të anketuarve (58%) besojnë se mund të kontribuojnë më shumë në komunitetin e tyre duke qëndruar në vend se të largohen. Kjo sugjeron një mundësi për të punuar në iniciativa që synojnë reduktimin e migracionit dhe nxitjen e ndjenjës së angazhimit dhe fuqizimit të komunitetit.

Megjithatë, hulumtimi nënvizon ashpërsinë e problemit pasi një numër i konsiderueshëm i të anketuarve janë personalisht të vetëdijshëm për individët që tashmë kanë emigruar. Kjo vë në pah sfidën ekzistuese të daljes së të rinjve dhe efektet e saj negative në vendbanime. Fokus grupet gjithashtu e konfirmuan këtë si shqetësim parësor, veçanërisht në lidhje me largimin e të rinjve nga komunitetet shqiptare dhe të tjera joserbe. Faktorët që ndikojnë në këtë migrim përfshijnë mungesën e mundësive për punë, perspektivat e kufizuara, kushtet e papërshtatshme të infrastrukturës dhe situatën politike.

Besoj se mund të ketë më shumë për familjen dhe komunitetin tim duke qëndruar këtu në vend që të largohem

Këto gjetje ofrojnë një kuptim të vlefshëm të dinamikës komplekse që rrethon migrimin në vendbanime. Ata theksojnë nevojën emergjente për strategji gjithëpërfshirëse që adresojnë shkaqet rrënjësore të migrimit, përmirësojnë kushtet e jetesës, krijojnë mundësi ekonomike dhe promovojnë kohezionin social. Duke adresuar këto sfida, është e mundur të zbuten efektet negative të migrimit dhe të nxitet një mjedis më i favorshëm që inkurajon të rinjtë të qëndrojnë dhe të kontribuojnë në zhvillimin e komuniteteve të tyre.

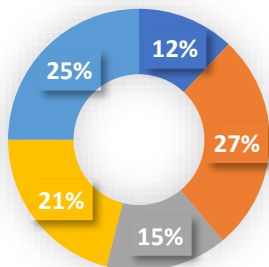
PERSPEKTIVA DREJT PËRMIRËSIMIT TË GJENDJES NË VENDBANIME

Të kuptuarit e perspektivës së të anketuarve në lidhje me përmirësimin e kushteve në vendbanime është thelbësore për vlerësimin e shpresave, pritjeve dhe perspektivës së tyre të përgjithshme për të ardhmen. Duke shqyrtuar qëndrimet e tyre ndaj përmirësimeve të mundshme, hulumtimi synoi të fitonte njohuri mbi nivelin e optimizmit të banorëve dhe perceptimet e tyre për mundësitë për ndryshime pozitive.

Nëpërmjet një sërë pyetjesh, anketa, fokus grupet dhe intervistat u përpoqën të kapnin perspektivat e banorëve nëse ata besojnë se situata në vendbanimet e tyre po përmirësohet ose nëse kanë shpresë për përmirësime në të ardhmen. Hulumtimi synonte të kuptonte qëndrimet e tyre ndaj aspekteve të ndryshme, si zhvillimi i infrastrukturës, qasje në shërbime, mundësitë e punësimit, kohezioni social dhe cilësia e përgjithshme e jetës, duke identifikuar aspiratat, shqetësimet dhe zonat e banorëve që ata konsiderojnë se kanë nevojë për përmirësim. Kjo informatë mund të drejtojë politikëbërësit, autoritetet lokale dhe palët e interesit në zhvillimin e strategjive, politikave dhe ndërhyrjeve të synuara që adresojnë nevojat dhe aspiratat specifike të banorëve.

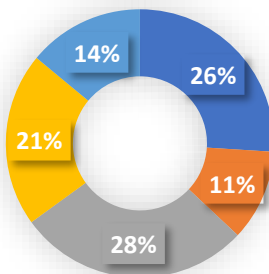
Për më tepër, të kuptuarit e perspektivës së banorëve drejt përmirësimit mund të ndihmojë në nxitjen e ndjenjës së pronësisë, fuqizimit dhe angazhimit brenda komunitetit. Gjithashtu mund të lehtësojë dialogun dhe bashkëpunimin ndërmjet anëtarëve të komunitetit dhe palëve përkatëse të interesit për të punuar kolektivisht drejt arritjes së ndryshimeve pozitive.

Besoj se kushtet në lagjen ku jetoj janë duke u përmirësuar

- Pajtohem Plotësisht
- Pajtohem Pjesërisht
- Nuk kam qëndrim
- Pjesërisht nuk pajtohem
- Plotësisht nuk pajtohem

Besoj se situata në lagjen ku jetoj mund të përmirësohet

- Pajtohem Plotësisht
- Pajtohem Pjesërisht
- Nuk kam qëndrim
- Pjesërisht nuk pajtohem
- Plotësisht nuk pajtohem

Gjetjet e hulumtimit lidhur me përmirësimin aktual të kushteve të jetesës në vendbanime tregojnë për një opinion përgjithësisht të ndarë në mesin e të anketuarve. Është inkurajuese të theksohet se 46% e të anketuarve kanë shprehur qëndrim negativ, ndërsa shumica e vogël ose kanë besim pozitiv ose janë të pavendosur.

Për më tepër, kur u pyetën për besimin e tyre në potencialin për përmirësim, një numër më i vogël i të anketuarve (26%) shprehën një besim pozitiv, me 11% të tjerë që kishin një besim të pjesshëm. Kjo tregon mungesën e optimizmit dhe shpresës tek banorët për mundësinë e përmirësimit të kushteve të jetesës në vendbanime.

Ndjenja të ndryshme u bënë jehonë në intervistat dhe fokus grupet, ku pjesëmarrësit ndanë një qëndrim pozitiv ndaj përmirësimit të situatës. Kishte një bindje të fortë se kohët më të këqija në këto vendbanime kanë kaluar dhe se janë krijuar kushtet për përparim. Kjo pikëpamje optimiste sugjeron se ekziston një besim kolektiv në

potencialin për ndryshime pozitive dhe një angazhim i përbashkët për të punuar drejt këtij përparimi.

Ndërsa është e rëndësishme të pranohet qasja e kujdesshme për shkak të numrit të konsiderueshëm të të anketuarve që nuk kanë shprehur një opinion të qartë, qëndrimet dhe besimet e përgjithshme në mesin e shumicës së të anketuarve dhe pjesëmarrësve në fokus grupet tregojnë një ndikim të madh të situatës aktuale në këto përgjigjet.

BASHKËPUNIMI NDËRETNIK

Hulumtimi vuri theks të madh në eksplorimin e temës së bashkëpunimit ndëretnik në mes të komuniteteve brenda vendbanimeve. Pyetje të ndryshme u përfshinë në pyetësor për të vlerësuar nivelin e besimit, ndjenjave dhe pritjeve të komuniteteve që jetojnë në mjedise multietnike. Qëllimi ishte të fitoheshin njohuri mbi natyrën dhe shpeshësinë e ndërveprimeve ndërmjet komuniteteve të ndryshme, si dhe të identifikoheshin fushat e mundshme për përmirësim.

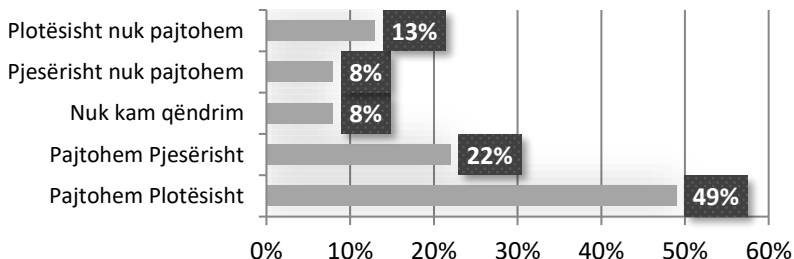
Fokus grupet dhe intervistat e kryera gjatë hulumtimit, më tej u thelluan në temën e bashkëpunimit ndëretnik, duke shërbyer si platforma për diskutime dhe biseda të thella ndërmjet pjesëmarrësve. Këto diskutime kishin për qëllim zbulimin e dinamikave, sfidave dhe mundësive ekzistuese lidhur me marrëdhëniet ndëretnike brenda vendbanimeve. Duke u fokusuar në këtë temë, hulumtimi synoi të nxjerrë në pah fushat e mundshme të shqetësimit dhe të rekomandojë strategji për nxitjen e bashkëpunimit dhe mirëkuptimit më të mirë midis komuniteteve.

Gjetjet nga pyetësori, fokus grupet dhe intervistat do të ofrojnë njohuri të vlefshme për gjendjen aktuale të bashkëpunimit ndëretnik në vendbanime. Ato do të ndihmojnë në identifikimin e çdo boshllëku ose barrierë ekzistuese që mund të pengojë bashkëpunimin efektiv dhe ndërtimin e besimit ndërmjet komuniteteve. Përveç kësaj, diskutimet dhe sugjerimet e ofruara nga pjesëmarrësit do të ofrojnë perspektiva të vlefshme për ndryshimet dhe përmirësimet e nevojshme për të përmirësuar bashkëpunimin ndëretnik dhe për të krijuar një mjedis jetese më gjithëpërfshirës dhe në harmoni për të gjithë banorët.

Këto gjetje kërkimore mund të shërbejnë si bazë për iniciativat, politikat dhe programet e ardhshme që synojnë promovimin e dialogut ndëretnik, fuqizimin e marrëdhënieve dhe nxitjen e ndjenjës së unitetit dhe bashkëpunimit ndërmjet komuniteteve në vendbanime. Duke adresuar sfidat e identifikuara dhe duke u mbështetur në aspiratat dhe rekomandimet e përbashkëta, është e mundur të

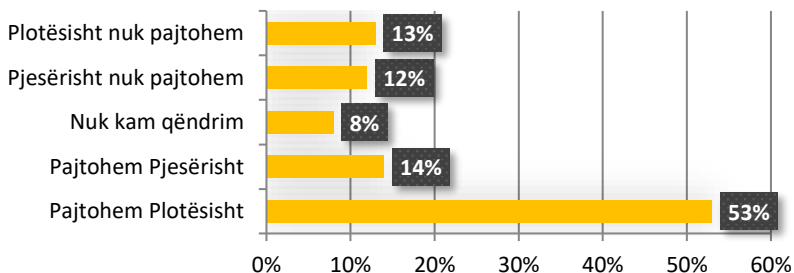
punohet drejt krijimit të një strukture më kohezive dhe gjithëpërfshirëse të komunitetit që feston diversitetin dhe promovon mirëkuptimin ndëretnik.

Lirinë e kam në lagjen time, nuk ndihem i/e diskriminuar

Shumica e të anketuarve, si dhe pjesëmarrësit në fokus grupet dhe intervistat, shprehën besimin se konfliktet nuk kanë gjasa të ndodhin. Pikëpamjet e pjesëmarrësve përputhen me nocionin se marrëdhëniet ndëretnike janë përmirësuar me kalimin e kohës dhe se periudhat e mëparshme të konfliktit dhe tensionit janë tani pas tyre. Ky vlerësim pozitiv pasqyron ndjenjën e tolerancës dhe respektit të ndërsjellë midis banorëve, duke treguar se ndërveprimet ndëretnike nuk rëndohen nga konfliktet dhe se njerëzit ndihen të sigurt në mjediset e tyre multietnike.

Besoj se situata në zgjidhje është e mirë dhe nuk do të ketë konflikt në të ardhmen e afërt

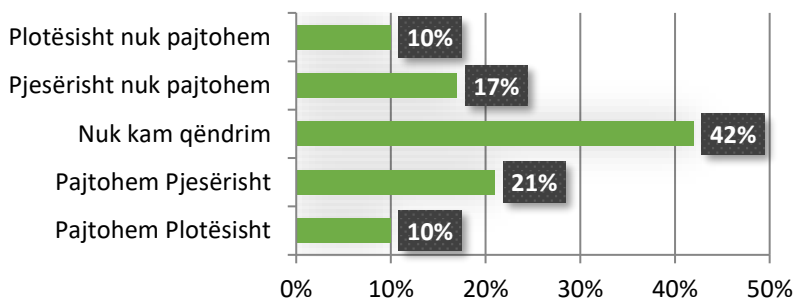

Vlenë të theksohet se edhe kur ndodhin incidente në një kontekst më të gjerë,

situata në vendbanime mbetet e paprekur, duke përforcuar nocionin se marrëdhëniet ndëretnike janë të qëndrueshme dhe paqësore pa probleme politike.

Këto gjetje janë inkurajuese pasi demonstrojnë një klimë pozitive sociale dhe mungesë të tensioneve të theksuara ndëretnike brenda qytetarëve. Ky perceptim i bashkëjetesës në këtë harmoni mund të kontribuojë në nxitjen e besimit, bashkëpunimit dhe kohezionit social ndërmjet komuniteteve. Gjithashtu thekson potencialin për të ndërtuar mbi këto dinamika pozitive për të forcuar më tej marrëdhëniet ndëretnike dhe për të promovuar paqen e qëndrueshme në vendbanime.

Besoj se të rinjtë e lagjes ku jetoj kanë mundësi të bashkëpunojnë

Gjetjet në lidhje me bashkëpunimin me të rinjtë dhe mundësitë për të krijuar miqësi nxjerrin në pah një aspekt shqetësues të situatës aktuale. Hulumtimi tregon se ka mungesë të mundësive të perceptuara për bashkëpunim të të rinjve dhe rrugë të kufizuara për ndërtimin e marrëdhënieve dhe miqësive ndërmjet komuniteteve të ndryshme.

Pjesa më e madhe e të anketuarve duke qëndruar neutral ose duke shprehur mungesë opinionin në lidhje me bashkëpunimin me të rinjtë sugjerojnë një ndjenjë të përgjithshme pasigurie ose mosvetëdijeje për potencialin për bashkëpunim mes të rinjve nga komunitete të ndryshme. Kjo mund t'i atribuohet mungesës së platformave ose nismave ekzistuese që lehtësojnë ndërveprime të tilla.

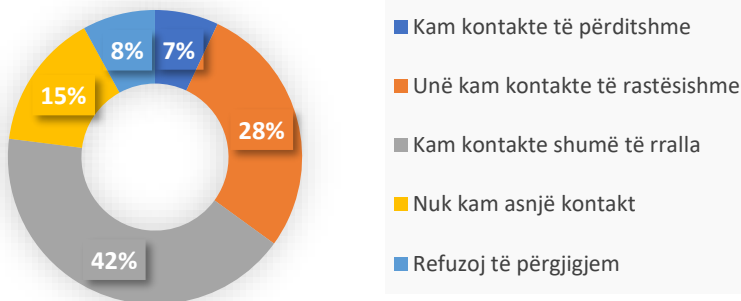
Në mënyrë të ngjashme, besimi se ka mundësi të kufizuara për të bërë miq thekson më tej barrierat sociale me të cilat përballen të rinjtë në zhvillimin e marrëdhënieve ndërmjet komuniteteve. Mungesa e hapësirave apo aktiviteteve që nxisin

ndërveprimin ndëretnik kontribuon në mungesën e perceptuar të mundësive që të rinjtë të bashkohen dhe të formojnë lidhje domethënëse.

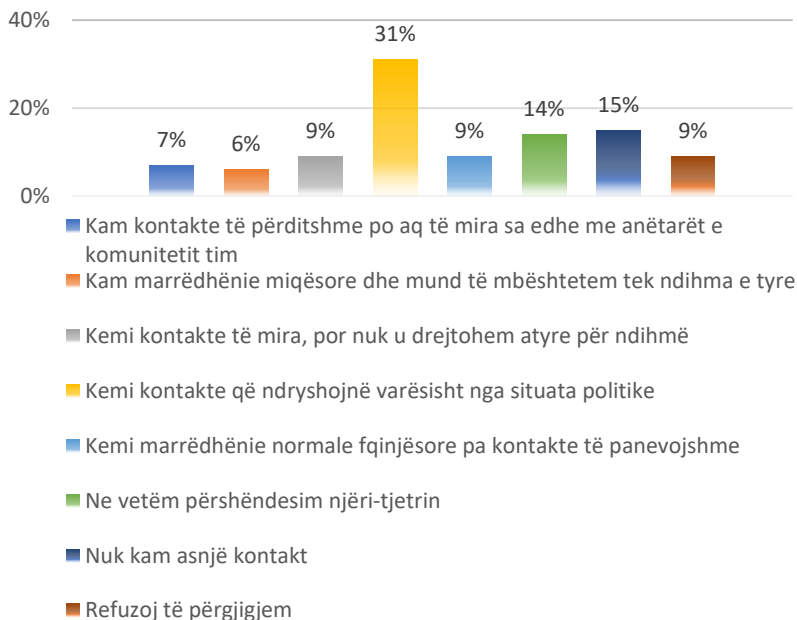
Konfirmimi i këtyre gjetjeve përmes fokus grupeve dhe intervistave nënvizon nevojën për përpjekje të përbashkëta për të adresuar këtë çështje. Krijimi i programeve të strukturuar, hapësirave të komunitetit dhe platformave që nxisin bashkëpunimin ndëretnik të të rinjve dhe ofrojnë mundësi për ndërtimin e miqësisë mund të ndihmojnë në kapërcimin e këtyre ndarjeve sociale. Duke promovuar dhe mbështetur në mënyrë aktive nismat që bashkojnë të rinjtë nga komunitete të ndryshme, është e mundur të inkurajohet bashkëpunimi, mirëkuptimi dhe respekti i ndërsjellë mes tyre.

Investimi në projekte që lehtësojnë angazhimin e të rinjve, shkëmbimet kulturore dhe aktivitetet e përbashkëta mund të ndihmojë në tejkalimin e barrierave dhe të ushqejë marrëdhënie pozitive midis të rinjve me prejardhje të ndryshme. Duke vepruar kështu, komuna mund të nxisë ndjenjën e përkatësisë, gjithëpërfshirjes dhe kohezionit social në mesin e popullatës së saj rinore, duke dërguar në një komunitet më në harmoni dhe të ndërlidhur.

Sa shpesh keni kontakte me njerëz nga komunitetet e tjera që jetojnë në lagjen tuaj?

SI I VLERËSONI KONTAKTET TUAJA ME PJESËTARËT E KOMUNITETEVE TË TJERA NË VENDBANIM?

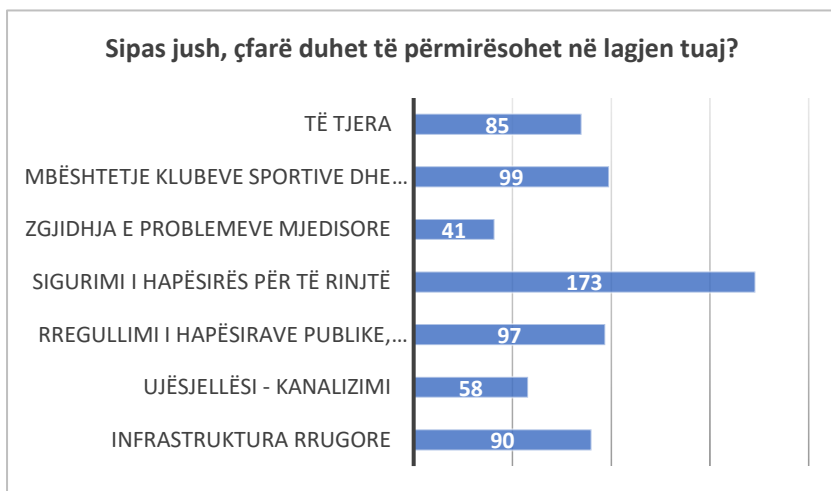
Rezultatet e anketës në lidhje me besimin ndërmjet komuniteteve dhe besimin për t'u mbështetur tek fqinjët e komuniteteve të tjera për ndihmë, tregojnë një nivel të caktuar mosbesimi dhe rezervimi në mesin e një pjese të konsiderueshme të të anketuarve. Megjithatë, vlenë të theksohet se fokus grupet dhe intervistat rezultuan një këndvështrim më pozitiv, duke treguar marrëdhënie dhe bashkëpunim më të mirë.

Për të nxitur besim më të madh dhe për të përmirësuar marrëdhëniet ndëretnike, është thelbësore të adresohen rezervat dhe të ndërtohen ura mirëkuptimi dhe bashkëpunimi. Duhet të bëhen përpjekje për të promovuar dialogun, për të inkurajuar ngjarjet e komunitetit që bashkojnë komunitete të ndryshme dhe për të krijuar mundësi për ndërveprime kuptimplote. Duke lehtësuar komunikimin dhe nxitjen e përvojave të përbashkëta, bëhet e mundur të thyhen barrierat dhe të

ndërtohet besimi midis komuniteteve. Përveç kësaj, iniciativat që synojnë promovimin e diversitetit, përfshirjes dhe respektit të ndërsjellë mund të luajnë një rol jetik në fuqizimin e marrëdhënieve ndëretnike dhe krijimin e ndjenjës së unitetit brenda vendbanimeve.

Është e rëndësishme të pranohet se përmirësimi i marrëdhënieve ndëretnike kërkon përpjekje afatgjata dhe të qëndrueshme, pasi ndryshimi i perceptimeve dhe ndërtimi i besimit kërkon kohë. Duke promovuar dialogun, bashkëpunimin dhe praktikën gjithëpërfshirëse të komunitetit, është e mundur të krijohet një mjedis ku banorët mund të zhvillojnë marrëdhënie pozitive dhe të kapërcejnë rezervat ndaj ndërveprimeve ndëretnike.

PËRMIRËSIMI I KUSHTEVE TË JETESËS

Reagimet e të anketuarve në lidhje me ndryshimet e nevojshme për të përmirësuar kushtet e jetesës në komunitet përputhen me temat e përsëritura të vëzhguara gjatë hulumtimit. Shumica e të anketuarve theksuan rëndësinë e krijimit të hapësirave ku të rinjtë mund të socializohen dhe të krijojnë lidhje, pasi kjo u identifikua si një çështje e rëndësishme. Gjithashtu, një numër i konsiderueshëm i të anketuarve theksuan nevojën për riparime të infrastrukturës brenda vendbanimit, si dhe adresimin e sfidave të punësimit.

Gjatë fokus grupeve dhe intervistave, shqetësime të ngjashme u ngritën dhe u identifikuan çështje shtesë. Pjesëmarrësit përmendën vështirësitë me të cilat ballafaqohen pjesëtarët e komuniteteve jo-shumicë në gjetjen e punësimit, mungesën e informacionit të disponueshëm në gjuhët zyrtare, qasjen e pamjaftueshme në arsimin bazë dhe shërbimet e kujdesit shëndetësor, dhe mungesën e ngjarjeve kulturore që u shërbejnë komuniteteve jo-shumicë.

Bazuar në këto gjetje, është e qartë se adresimi i këtyre sfidave dhe zbatimi i ndryshimeve të nevojshme mund të kontribuojë në përmirësimin e cilësisë së përgjithshme të jetës në komunitet. Përpjekjet duhet të drejtohen drejt krijimit të hapësirave të sigurta dhe tërheqëse për të rinjtë për t'u socializuar dhe nxitur mundësitë e punësimit. Prioriteti i riparimeve të infrastrukturës mund të përmirësojë mjedisin fizik dhe mirëqenien e banorëve. Për më tepër, sigurimi i qasjes të barabartë në informata, arsim, kujdes shëndetësor dhe ngjarje kulturore për të gjithë anëtarët e komunitetit, pavarësisht nga përkatësia e tyre etnike, është thelbësore për promovimin e përfshirjes dhe nxitjen e ndjenjës së përkatësisë.

Është thelbësore të angazhohen me komunitetin lokal, palët e interesit dhe institucionet përkatëse për të zhvilluar plane veprimi gjithëpërfshirëse që adresojnë këto nevoja dhe sfida të identifikuara. Duke punuar në bashkëpunim dhe duke marrë parasysh perspektivat dhe prioritetet e ndryshme të banorëve, bëhet i mundur zbatimi i nismave të synuara që mund të dërgojnë në përmirësime të prekshme të kushteve të jetesës së komunitetit.

KONKLUZION

Në përfundim, hulumtimi i realizuar në Komunën e Zveçanit hodhi dritë mbi aspekte të ndryshme që kanë të bëjnë me kushtet e jetesës, migrimin, bashkëpunimin ndëretnik dhe sfidat me të cilat ballafaqohen komunitetet e ndryshme brenda vendbanimeve. Këtu janë disa pika kyçe për të përmbledhur gjetjet:

Hulumtimi shfaq një nivel të konsiderueshëm të pakënaqësisë tek banorët, veçanërisht tek të rinjtë, lidhur me kushtet e jetesës në vendbanime. Infrastruktura e dobët, mundësitë e kufizuara për socializim dhe vështirësitë në menaxhimin e të ardhurave aktuale ishin ndër shqetësimet kryesore. Megjithatë, ekzistonte një besim pozitiv në mesin e të anketuarve se situata mund të përmirësohet.

Migrimi u shfaq si një çështje kryesore, me një numër të konsiderueshëm të të anketuarve që njihnin njerëz që janë shpërngulur nga lagjet e tyre në vitet e fundit. Pakënaqësia me kushtet e jetesës, veçanërisht tek popullata e re, ka kontribuar në shkallën e lartë të emigrimit të mundshëm. Përpjekjet për reduktimin e migracionit duhet të fokusohen në përmirësimin e kushteve të jetesës, ofrimin e mbështetjes dhe mundësive për të rinjtë dhe adresimin e shkaqeve themelore.

Hulumtimi nxori në pah aspektet pozitive dhe sfiduese të bashkëpunimit ndëretnik. Ndërsa, ekzistonte një perceptim i përgjithshëm se konfliktet ndëretnike nuk kishin gjasa të ndodhnin dhe se njerëzit trajtoheshin me respekt nga fqinjët e komuniteteve të tjera, kishte shqetësime në lidhje me bashkëpunimin e kufizuar të të rinjve, mungesën e mundësive për të bërë miq në të gjithë komunitetet dhe ndjenjën e diskriminimit në disa raste.

Niveli i besimit ndërmjet komuniteteve ishte relativisht i ulët, me një pjesë të konsiderueshme të të anketuarve që shprehnin qëndrime neutrale ose negative. Kontaktet e kufizuara të përditshme me njerëz nga komunitetet e tjera gjithashtu kontribuan në rezervimet dhe mungesën e besimit. Duhet të bëhen përpjekje për të nxitur më shumë ndërveprime, për të ndërtuar besim dhe për të promovuar bashkëpunimin ndërmjet komuniteteve të ndryshme, veçanërisht ndërmjet të rinjve.

Të anketuarit identifikuan disa fusha që kërkojnë vëmendje për të përmirësuar kushtet e jetesës. Këto përfshinin nevojën për hapësira ku të rinjtë mund të socializohen, riparimet e infrastrukturës, mundësitë e punësimit, qasje në informata në gjuhët zyrtare, përmirësimi i shërbimeve arsimore dhe shëndetësore dhe disponueshmëria e ngjarjeve kulturore për komunitetet jo-shumicë.

Në përgjithësi, gjetjet e hulumtimit theksojnë rëndësinë e adresimit të sfidave të identifikuara dhe punës drejt zhvillimit gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm në vendbanime. Përpyekjet bashkëpunuese që përfshijnë komunitetin lokal, institucionet dhe palët e interesit janë thelbësore për zbatimin e nismave të synuara që adresojnë nevojat specifike të komuniteteve të ndryshme. Duke u fokusuar në përmirësimet e infrastrukturës, gjenerimin e punësimit, angazhimin e të rinjve dhe promovimin e bashkëpunimit ndëretnik, mund të arrihen ndryshime pozitive për të përmirësuar mirëqenien e përgjithshme dhe perspektivat e banorëve në Komunën e Zveçanit.

REKOMANDIME

Të kenë prioritet riparimet dhe përmirësimet e infrastrukturës në vendbanime për të përmirësuar kushtet e jetesës. Kjo përfshinë investimin në rrjetet rrugore, sistemet e ujit dhe kanalizimeve, furnizimin me energji elektrike dhe hapësirat publike. Të bashkëpunojë me autoritetet përkatëse dhe palët e interesit për të siguruar financim për projektet e infrastrukturës.

Të krijohen hapësira dhe ambiente të dedikuara ku të rinjtë nga komunitete të ndryshme mund të bashkohen, të shoqërohen dhe të përfshihen në aktivitete bashkëpunuese. Krijimi i qendrave komunitare, objekte sportive, vende kulturore dhe klube rinore që nxisin përfshirjen, bashkëpunimin dhe zhvillimin personal.

Të trajtohen çështjet e punësimit të kufizuar duke promovuar iniciativa për krijimin e vendeve të punës. Bashkëpunimi i ngushtë me bizneset lokale, organizatat e sektorit privat dhe agjencitë e zhvillimit për të tërhequr investime, për të mbështetur sipërmarrjen dhe për të ofruar programe të trajnimit profesional.

Zhvillimi dhe zbatimi i programeve që nxisin bashkëpunimin dhe mirëkuptimin ndëretnik. Lehtësimi me projekte të përbashkëta, shkëmbime kulturore dhe ngjarje të komunitetit që bashkojnë njerëz nga komunitete të ndryshme. Promovimi i dialogut, tolerancës dhe vlerësimin e prejardhjeve të ndryshme përmes trajnimeve, seminareve dhe fushatave ndërgjegjësuese.

Rritja e qasjes gjuhësore duke ofruar informata, shërbime dhe materiale edukative në gjuhët zyrtare të folura nga komunitete të ndryshme. Promovimi i arsimit dygjuhësh dhe inkurajimi i ruajtjes së trashëgimisë kulturore dhe gjuhësore.

Collaborate with healthcare providers, NGOs, and government agencies to address healthcare disparities, improve infrastructure, and provide necessary medical equipment. Promote outreach programs that focus on community health, preventive care, and health education.

pjesëmarrjen
komuniteteve.

Inkurajimi i pjesëmarrjes aktive qytetare dhe përfaqësimit të të gjitha komuniteteve në proceset vendimmarrëse. Të fuqizohen komitetet e komuniteteve, të inkurajohen anëtarët e komunitetit të marrin role drejtuese dhe të sigurohet përfshirja e perspektivave të ndryshme në strukturat e qeverisjes lokale. Mbështetja e iniciativave që nxisin gjithëpërfshirëse, dialogun dhe bashkëpunimin ndërmjet

Rritja e qasjes në informata dhe kanale komunikimi për të gjithë anëtarët e komunitetit. Përmirësimi i shpërndarjes së informatave përkatëse përmes platformave të shumta, duke përfshirë faqet e internetit, rrjetet sociale dhe tabelat e buletineve të komunitetit. Sigurohuni që informata të jetë e disponueshme në gjuhët zyrtare dhe merrni parasysh strategjitë e synuara të kontaktimit për të arritur komunitetet e marginalizuara ose më pak të lidhura.

të përbashkëta dhe promovoni dialogun ndërkulturor.

Nxjitja e ngjarjeve dhe festimeve kulturore që nxjerrin në pah diversitetin dhe trashëgiminë e të gjitha komuniteteve. Mbështetja e nismave të udhëhequra nga komuniteti që promovojnë shkëmbimin kulturor, artet tradicionale dhe shfaqjet kulturore. Inkurajimi i pjesëmarrjes nga të gjithë anëtarët e komunitetit, festat

Këto rekomandime duhet t'i përshtaten kontekstit dhe nevojave specifike të Komunës së Zveçanit. Bashkëpunimi ndërmjet autoriteteve lokale, përfaqësuesve të komunitetit, organizatave të shoqërisë civile dhe palëve të tjera të interesit është thelbësor për zbatimin e suksesshëm të këtyre rekomandimeve dhe përmirësimin afatgjatë të kushteve të jetesës, bashkëpunimit ndëretnik dhe mirëqenies së përgjithshme në vendbanime.

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

Advocacy Center
for Democratic Culture